

Datum06.09.2022

OnderwerpProgramma vreemdelingen

Van

5.1.2e

5.1.2e

Aan

Cc

Aanleiding

De afgelopen periode zijn er vanuit verschillende kanten vraagstukken op gemeenten afgekomen ten aanzien van onder andere de opvang van statushouders en vluchtelingen. Deze vragen raken een meerdere doelgroepen. Omdat vragen niet los van elkaar staan, maar overlap kennen én omdat deze vraagstukken domein overstijgend zijn is besloten een crisisprogramma in het leven te roepen. Niet alleen lokaal, maar ook binnen NO-Twente verband.

Doel van deze memo is duidelijkheid te scheppen in de vraag: over welke doelgroepen spreken wij? Wie doet wat? Welke uitdagingen zijn actueel? En welke ontwikkelingen verwachten wij de komende periode.

Het verschil tussen vluchtelingen, asielzoekers en statushouders

- Vluchtelingen

Volgens het Vluchtelingenverdrag is een vluchteling iemand die zijn of haar land van herkomst ontvlucht vanwege gegronde vrees voor vervolging. Redenen voor vervolging kunnen zijn: ras of nationaliteit, godsdienst, politieke overtuiging of het behoren tot een bepaalde sociale groep.

- Niet geregistreerde vluchtelingen  
Op dit moment is landelijk veel aandacht voor de vluchtelingenproblematiek. Er zijn door het COA vluchtelingen geplaatst in zogenaamde Crisis Nood Opvang locaties (CNO). Vluchtelingen zijn in sommige gevallen geplaatst zonder dat sprake was vereiste identificatie en registratie. Indien een vluchteling nog het proces van identificatie & registratie heeft doorlopen is sprake van een niet geregistreerde vluchteling.
- Geregistreerde vluchtelingen  
Dit zijn vluchtelingen die zich gemeld hebben bij het COA en die het identificatie & registratie proces hebben doorlopen.
- Vluchtelingen uit Oekraïne  
Vluchtelingen uit Oekraïne zijn Europeanen en hoeven geen asiel aan te vragen. Zij kunnen zonder visum inreizen in Nederland en hoeven zich niet bij het COA te laten registreren. Een asielaanvraag (via het COA) is geen voorwaarde om legaal kortdurend (90 dagen) in Nederland te verblijven.

Vluchtelingen die uit Oekraïne reizen en wel gebruik maken van het recht om asiel aan te vragen zullen – net als alle asielzoekers – worden opgevangen.

Vluchtelingen uit Oekraïne kunnen tijdelijke bescherming krijgen in Nederland door de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) van de Europese Unie. De RTB geldt vooralsnog tot 04.03.2023.

- Asielzoeker

Zodra iemand de asielprocedure in Nederland in gaat, noemen we iemand een asielzoeker. Asielzoekers wonen op verschillende soorten opvanglocaties, die wij asielzoekerscentra (azc's) noemen. Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) is met deze opvang belast.

- Statushouder

Zodra een asielzoeker een (tijdelijke) verblijfsvergunning heeft, noemen we hem of haar een statushouder.

### Doelgroepen

- Crisis noodopvang plekken (CNO)  
De situatie is ontstaan dat door het tekort aan reguliere opvangplekken voor de opvang van asielzoekers het helaas noodzakelijk is geworden dat gebruik wordt gemaakt van crisisnoodopvang (CNO). Dit betreft een situatie waarin het COA zijn wettelijke taak om iedere asielzoeker, die hier volgens de regelgeving recht op heeft, een opvangplek aan te bieden niet meer kan uitvoeren. Om te voorkomen dat asielzoekers letterlijk op straat moeten slapen, met alle (maatschappelijke) gevolgen van dien, is de inzet van crisisnoodopvang noodzakelijk.
  - *Samenwerking NO-Twente (Oldenzaal, Losser, Tubbergen & Dinkelland)*  
Om de crisisnoodopvang te kunnen uitvoeren werken we nauw samen met de NO-Twente gemeenten. Door de opgave voor de crisisnoodopvang van vluchtelingen te combineren op één locatie kunnen we dit beter organiseren. Hierdoor kunnen we ambtelijk personeel, begeleiding beveiliging en benodigde middelen efficiënter inzetten. Het is namelijk geen sinecure om voldoende personeel te verkrijgen voor het bemensen van een crisisnoodopvang.
- Statushouders  
Ten aanzien van statushouders heeft iedere gemeente in Nederland een zogenaamde Taakstelling van jaarlijks te plaatsen statushouders binnen de eigen gemeente. Er is sprake van een wettelijke plicht. Veel gemeenten hebben, ondanks inspanningen die door provincie en het Rijk worden (h)erkend, moeite om deze taakstelling te volbrengen. Dit is een landelijk issue, mede voortkomende uit de woningnood. De Rijksoverheid heeft dan ook de zogenaamde HAR regeling (hotel & accommodatie regeling statushouders) geïntroduceerd waardoor statushouders ter overbrugging naar een reguliere woning door gemeenten in een hotel of andere woonvorm met recreatieve bestemming geplaatst mogen worden. Deze regeling kent verschillende voorwaarden en een looptijd van in principe maximaal 6 maanden.
- Asielzoekerscentra  
Vanwege capaciteitsproblemen bij het COA en zeer beperkte doorstroom wordt landelijk gekeken naar nieuwe AZC locaties. Het COA wordt daarbij ondersteund door een extern bureau waarbij vastgoedeigenaren zich kunnen melden als zij een locatie beschikbaar hebben voor het COA. Wanneer een locatie aangemeld wordt volgt een schouw. Indien deze schouw potentieel laat zien volgt een gesprek met de betreffende gemeente waarin het vastgoed zich bevindt. Voor de gemeente Tubbergen heeft dit geresulteerd in de komst van een (door het Rijk aangewezen) AZC in Albergen, locatie het Elshuys. Er zijn voor zover bekend geen andere potentiële AZC locaties door het COA op het oog binnen de gemeenten Dinkelland, Tubbergen, Losser en/of Oldenzaal.
- Oekraïense vluchtelingen  
Vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is de VRT (Veiligheidsregio Twente) maart jl. gevraagd te starten met een inventarisatie naar huisvestingslocaties voor Oekraïense vluchtelingen. De gemeente Dinkelland vangt op dit moment 70 Oekraïense vluchtelingen op in het Klooster Denekamp. Tubbergen vangt op dit moment 23 Oekraïense vluchtelingen op in de Eeshof in Tubbergen.

### Huidige situatie en vraagstukken

Vraagstukken die op de gemeente afkomen betreffen verschillende doelgroepen, echter met één rode draad: huisvesting van kwetsbare doelgroepen al dan niet ingegeven vanuit een wettelijke taakstelling.

In bijgevoegd Excel bestand wordt een (niet gelimiteerd) overzicht van de huidige situatie gegeven per vraagstuk. Dit overzicht beperkt zich in grote mate tot de gemeenten Dinkelland en Tubbergen. De komende week zal dit overzicht zich verder vullen met informatie uit Oldenzaal en Losser zodat tot een bredere integrale aanpak gekomen kan worden op NO-Twente schaal.

**Randvoorwaarden samenwerking NO-Twente**

Om ook voor de langere termijn een duurzame oplossing te vinden voor de migratieproblematiek zal in de toekomst structureel een beroep worden gedaan op de gemeenten. Zo heeft de Rijksoverheid een plan in de maak waarin wettelijk wordt vastgelegd dat gemeenten asielopvang realiseren en regionaal elkaar daarin kunnen versterken. De gemeenten in NO-Twente zullen ook op dit gebied samen blijven werken aan het vinden van oplossingen voor extra opvang van asielzoekers en statushouders voor de langere termijn.

- *Uitgangspunten*
  - Bestuurlijk opdrachtgeverschap voor samenwerking binnen NO-Twente is belegd bij de lokale portefeuillehouders asiel en statushouders;
  - De bestuurlijke opdracht beperkt zich tot samenwerking op de doelgroepen vluchtelingen (incl. Oekraïne) en statushouders;
  - Vanuit iedere NO-Twente gemeente is één verantwoordelijk ambtelijke kartrekker aangewezen om vanuit strategie te komen tot tactische en operationele samenwerking. De drie vertegenwoordigers zijn genoemd: taskforce vreemdelingen NO-Twente;
  - Doel van samenwerking is het vinden van oplossingen voor de migratieproblematiek door het realiseren van duurzame asielopvang binnen NO-Twente;
  - Communicatie binnen de samenwerking is cruciaal. Dit betekent dat ten minste:
    - Burgers actief geïnformeerd en waar mogelijk betrokken worden in ontwikkelingen (participatieve samenleving);
    - Sprake is van een eenduidige, structurele gezamenlijke (en zoveel als mogelijk gelijktijdige) terugkoppeling/verantwoording van voortgang, vraagstukken en/of ontwikkelingen naar:
      - Bestuurlijk opdrachtgevers (zijn genoemd: bestuurlijk afstemming overleg) *frequentie nader te bepalen*;
      - College en Raadsleden;
      - Veiligheidsregio Twente
      - Provincie Overijssel;
      - Staatssecretaris.

*Deze communicatie en verantwoording wordt (afhankelijk van de taakverdeling op dat moment) geschreven in het format van de betreffende gemeente en bij voorkeur niet omgezet naar lokale formats.*

**Resumerend**

Resumerend zijn alle ontwikkelingen rondom vreemdelingen aanleiding om te komen tot een integraal advies waarbij huisvestingslocaties en sociale voorzieningen hand in hand gaan. Gezien het grote domein overstijgende karakter en de (forse) impact op de ambtelijke capaciteit wordt geadviseerd tot één team te komen op alle lokale vraagstukken (in afwachting van ontwikkelingen in ‘wie doet wat’ kan rondom het AZC Albergen is deze niet verder meegenomen) en dit lokale team te verbinden aan de taskforce vreemdelingen zodat vertegenwoordiging in NO-Twente verband hierin versterkend werkt.

- Ten minste nodig lokaal
  - Communicatieadviseur
  - Financial
  - Contractmanager
  - Inkoopadviseur

- (Concern) jurist (RO, Vastgoed, Sociaal Domein)
- Secretariaat
- Gebouwenbeheer
- Programma regisseur Vastgoed
- RO – accountmanager Wabo (vergunningen)
- RO – medewerker
- Vastgoed & grondzaken (welke grond is er al, wat is de potentiële bestemming en wat is nodig)
- Civiel
- Beleidsadviseur Wonen
- Beleidsadviseur Inburgering
- Beleidsadviseur voorliggende voorzieningen
- Consulanten Inburgering
- Consulanten Participatie (werk & inkomen)
- Procesmanager vreemdelingen
- Deelprojectleiders